

Handläggare
Anneli Lindqvist
Telefon: 08-50825587**Till**
Socialnämnden
2026-10-20

Remiss av Betänkandet Parallella samhällsstrukturer – ett kunskapsunderlag för förbättrad integration och minskat utanförskap (SOU 2026:53)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2026/925

Förvaltningens förslag till beslut

1. Nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning av remissen

Regeringen har remitterat betänkandet *Parallella samhällsstrukturer – ett kunskapsunderlag för förbättrad integration och minskat utanförskap* (SOU 2026:53).

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet till socialnämnden för yttrande.

Utredningen om parallella samhällsstrukturer har på regeringens uppdrag sammanställt kunskap om parallella samhällsstrukturer och analyserat hur dessa påverkar integration och utanförskap. Syftet är att stärka samhällets förmåga att förebygga och motverka parallella samhällsstrukturer.

Utredningen lämnar förslag och bedömningar inom fem områden:

- **11.1 Styrning, uppföljning och mer kunskap kring parallella samhällsstrukturer:** utredningen föreslår en precisering av begreppet parallella samhällsstrukturer, utvecklade indikatorer för uppföljning samt mer kunskap om fenomenet. Förslag lämnas även om ökat stöd till kommunerna, ett flerårigt forskningsprogram och en nationell samordnare för arbetet mot parallella samhällsstrukturer.
- **11.2 Åtgärder för förbättrad integration och ökad jämställdhet:** utredningen lyfter integration som en central del i arbetet mot parallella samhällsstrukturer och föreslår bland annat stärkt arbete mot negativ social kontroll, förbättrad samhällsorientering och ett stärkt kommunalt

uppsökande arbete. Utredningen uppmärksammar särskilt kvinnors utsatthet och behovet av bättre förutsättningar för arbetsmarknadsetablering samt föreslår en utredning om parallell rättsskipning.

- **11.3 Åtgärder som stärker det förebyggande och främjande arbetet för barn och unga:** Utredningen föreslår bland annat en nationell kartläggning av kommunernas förebyggande och främjande arbete, stärkt och mer formaliserad samverkan mellan berörda aktörer samt ett stärkt demokrati- och värdegrundsarbete inom skolväsendet. Utredningen lyfter även behovet av ett stärkt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck samt bättre stöd till barn och unga som växer upp i kriminella miljöer.
- **11.4 Åtgärder för att minska segregationen i samhället och stärka områden där utanförskapet är stort:** utredningen bedömer att arbetet mot parallella samhällsstrukturer behöver omfatta åtgärder som minskar segregation och stärker områden där utanförskapet är stort. Förslag och bedömningar rör bland annat offentlig närvaro, samhällsservice, mötesplatser och korrekt samhällsinformation samt åtgärder mot parallell bostadsförmedling och felaktig folkbokföring.
- **11.5 Åtgärder för att stärka samhällets motståndskraft:** utredningen föreslår stärkt arbete mot otillåten påverkan och infiltration samt bättre förutsättningar för informationsutbyte mellan offentliga aktörer och samverkan med civilsamhället. Utredningen betonar även behovet av en god förvaltningskultur samt ökad kunskap om och bredare insatser mot släktbaserade kriminella nätverk.

Sammantaget lyfter utredningen att arbetet behöver ta hänsyn till att människor har olika förutsättningar att ta del av samhällets stöd och leva upp till samhällets krav. Krav på individen behöver därför kombineras med stöd och skydd som gör det möjligt att delta i samhället och ta del av sina rättigheter. Arbetet behöver vara långsiktigt och omfatta både generella och riktade insatser, liksom förebyggande och åtgärdande arbete. Det finns också behov av en gemensam förståelse, kontinuerlig uppföljning och utvärdering samt samverkan mellan aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

Beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för strategi och utveckling. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 14 oktober 2026. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 15 oktober 2026.

Förvaltningens synpunkter

Sammanfattning av synpunkter

Socialförvaltningen ser positivt på ett stärkt och långsiktigt arbete för förbättrad integration och minskat utanförskap. Ett sådant arbete kan också bidra till att motverka parallella samhällsstrukturer, under förutsättning att begreppet definieras och operationaliseras på ett tydligt och användbart sätt. Socialförvaltningen lyfter vikten av att arbetet bygger på en gemensam förståelse av vilka problem som ska motverkas, tar sin utgångspunkt i lokala behov och är rättssäkert och proportionerligt. Det är också viktigt att arbetet inte bidrar till att grupper eller bostadsområden pekas ut eller stigmatiseras.

Socialförvaltningen instämmer i flera av utredningens bedömningar och tillstyrker förslaget om stärkt stöd till kommunerna.

Socialförvaltningen ser också positivt på ett stärkt uppsökande och förebyggande arbete, bättre förutsättningar för informationsutbyte och samverkan med civilsamhället. Arbetet bör bygga vidare på befintlig kunskap, lagstiftning, etablerade arbetssätt och stödstrukturer. Nationellt stöd bör stärka kommunernas förutsättningar att omsätta kunskap i praktiken, medan prioriteringarna behöver utgå från lokala behov och problembilder. Nya insatser, strukturer och uppföljningar bör utvecklas först när det finns ett tydligt behov och ett mervärde i förhållande till det som redan finns.

Socialförvaltningen avstyrker förslagen om indikatorer för att följa upp parallella normsystem, en nationell kartläggning av kommunernas förebyggande och främjande arbete samt en särskild nationell samordnare mot parallella samhällsstrukturer. När det gäller den nationella samordningen ser Socialförvaltningen i stället behov av att stärka och knyta samman befintliga uppdrag och stödstrukturer.

Ställningstaganden

11.1.1 Begreppet parallella samhällsstrukturer bör preciseras i relation till målet för politiken mot utanförskap

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att begreppet "parallella samhällsstrukturer" behöver preciseras och operationaliseras. Det behöver samtidigt vara tydligt vilken betydelse begreppet har i förhållande till befintliga begrepp och arbetssätt inom socialtjänsten. En tydlig avgränsning behövs för att skapa en gemensam förståelse av vilken problematik som avses och vad som ska motverkas.

Det är viktigt att skilja mellan företeelser som begränsar individers fri- och rättigheter och exempelvis kultur, nära familjeband eller engagemang i föreningslivet. En otydlig avgränsning kan leda till

att legitima sociala och kulturella sammanhang problematiseras eller att grupper och bostadsområden stigmatiseras. Arbetet bör därför fokusera på konkreta handlingar, strukturer och maktutövning som begränsar individers fri- och rättigheter eller står i strid med demokratiska principer. Bedömningar behöver utgå från individers och lokala aktörers faktiska erfarenheter och problembilder, snarare än från antaganden om grupper eller områden.

För socialtjänstens del behöver preciseringen ge stöd för att identifiera och hantera konkreta problem och behov och samtidigt skapa ett tydligt mervärde i förhållande till befintliga begrepp och arbetssätt.

11.1.4 Följ upp parallella normsystem med indikatorer för hedersrelaterat våld och förtryck

Socialförvaltningen avstyrker förslaget. Det är oklart vilket behov och vilken funktion de föreslagna indikatorerna skulle fylla i uppföljningen av parallella normsystem. Indikatorerna kan ge information om normer och värderingar, men utgör inte nödvändigtvis direkta mått på förekomsten av parallella normsystem. Det behöver därför vara tydligt vad som ska följas upp och hur olika typer av data ska användas tillsammans för att ge en tillförlitlig bild.

Det behöver också tydliggöras vilken roll kommunerna förväntas ha i uppföljningen och hur ansvarsfördelningen mellan nationell, regional och lokal nivå ska se ut. Nya uppgifter bör endast samlas in eller rapporteras om de behövs för den uppföljning som ska göras och kan bidra med relevant kunskap.

11.1.7 Utöka stödet till kommunerna i arbetet mot parallella samhällsstrukturer.

Socialförvaltningen tillstyrker förslaget under förutsättning att stödet utgår från en tydlig definition och operationalisering av begreppet parallella samhällsstrukturer. Det behöver vara tydligt vilken problematik som avses och vad som ska identifieras och motverkas. Annars finns risk att stödet blir svårt att tillämpa på ett rättssäkert och ändamålsenligt sätt.

Stödet behöver utgå från kommunernas lokala behov och bygga vidare på befintlig kunskap och etablerade arbetssätt. Ett samordnat regionalt stöd kan bidra till att kommunerna inte behöver utveckla kunskap, metoder och arbetssätt var för sig. För Stockholms stad, med en stor och komplex organisation och varierande lokala problembilder, behöver stödet kunna anpassas till stadens förutsättningar och ta tillvara lokal kunskap och erfarenhet.

Stödet behöver samtidigt svara mot identifierade behov och inte leda till ökad administration eller nya arbetssätt utan tydlig

funktion. För socialtjänsten är det viktigt att stödet kan användas inom befintliga uppdrag och bidra till att omsätta kunskap i praktiskt arbete.

11.1.8 Tillsätt en nationell samordnare mot parallella samhällsstrukturer.

Socialförvaltningen avstyrker förslaget om att tillsätta en särskild nationell samordnare mot parallella samhällsstrukturer.

Socialförvaltningen instämmer däremot i behovet av en mer sammanhållen och långsiktig nationell samordning som bygger vidare på befintliga uppdrag och stödstrukturer, däribland regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS).

Socialförvaltningen föreslår därför att behovet av nationell samordning i stället tillgodoses genom att befintliga uppdrag och stödstrukturer stärks och knyts samman. Det kan bidra till kunskaps- och metodstöd, erfarenhetsutbyte och spridning av fungerande arbetssätt utan att nya parallella strukturer behöver byggas upp.

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys konstaterar i *Med kunskap som kompass* (2026:1) att det finns en omfattande nationell kapacitet att ta fram och sprida kunskapsstöd, men att kommunernas förutsättningar att omsätta kunskap i praktiken varierar.¹ En stärkt nationell samordning bör därför bidra till att knyta samman befintliga strukturer och stärka kommunernas möjligheter att använda kunskapsstödet.

11.2.2 Öka kunskapen om hur negativ social kontroll påverkar arbetsmarknadsetablering.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att det behövs ökad kunskap om hur negativ social kontroll påverkar kvinnors möjligheter till arbetsmarknadsetablering och att arbetssätt för att identifiera och stödja kvinnor som lever med sådan utsatthet behöver stärkas.

För socialtjänsten är ekonomiskt bistånd en viktig kontaktyta, där individuell kartläggning och planering mot egen försörjning kan ge möjlighet att uppmärksamma våldsutsatthet och negativ social kontroll samt informera om stöd och skydd. Den ökade digitaliseringen kan samtidigt försvåra möjligheten att upptäcka utsatthet, exempelvis när en annan person hanterar kvinnans myndighetskontakter.

¹ Myndigheten för vård- och omsorgsanalys, *Med kunskap som kompass – En kartläggning och analys av styrningen med kunskap inom socialtjänsten*, rapport 2026:1.

Socialförvaltningen ser därför behov av fortsatt kunskaps- och metodutveckling som stärker yrkesverksammas förutsättningar att uppmärksamma och stödja kvinnor som lever i utsatthet.

11.2.4 Stärk kommunernas uppsökande arbete.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att kommunerna i större utsträckning bör arbeta för att nå personer som inte själva söker information och stöd från samhället.

Socialförvaltningen instämmer i att det finns behov av att följa upp hur det uppsökande ansvaret genomförs och vilka resultat det leder till. Däremot behöver formerna för en stärkt tillsyn tydliggöras och det behöver vara tydligt hur den kan stödja och samspela med kommunernas befintliga uppföljning och kvalitetsstyrning.

Socialförvaltningen framhåller att uppföljningen bör bidra till ökad kunskap om vilka arbetssätt som når personer som är svåra att nå, vilka hinder som finns och vilka resultat olika arbetssätt leder till. Arbetet behöver utgå från lokala behov. Dialog med berörda grupper och lokala aktörer är viktig för att utveckla arbetssätt som bygger tillit, tar hänsyn till integritet och minskar risken för stigmatisering.

Detta behöver också ses i relation till den pågående omställningen till den nya socialtjänstlagen, där ett omfattande arbete redan pågår med att utveckla det förebyggande och uppsökande arbetet. Det nationella stödet behöver samspela med och stärka denna omställning, bygga vidare på befintlig kunskap och etablerade arbetssätt samt bidra med stöd som är relevant för kommunernas praktiska arbete. Erfarenheter från kommunernas befintliga verksamheter kan bidra med kunskap om hur olika kontaktytor och arbetssätt kan användas för att nå personer som annars är svåra att nå.

Ekonomiskt bistånd är exempelvis en viktig kontaktyta där det personliga mötet kan ge möjlighet att tidigt uppmärksamma behov, utsatthet och behov av stöd och skydd. Stockholms stad har också sedan flera år arbetssätt riktade till kvinnor som står långt från arbetsmarknaden, bland annat stadsdelsmammor och stadsdelssystrar. Sådana erfarenheter kan bidra till kunskap om hur uppsökande arbete kan utformas för olika grupper och hur lokala arbetssätt kan bygga tillit och skapa vägar in till samhällets stöd.

11.3.2 Kartlägg kommunernas förebyggande och främjande arbete

Socialförvaltningen avstyrker förslaget om en nationell kartläggning av kommunernas förebyggande och främjande arbete med barn och unga. Socialförvaltningen delar ambitionen att öka kunskapen om det förebyggande arbetet, men bedömer inte att en

ny nationell kartläggning är ett tillräckligt motiverat och proportionerligt sätt att uppnå detta.

Socialtjänsten befinner sig redan i en omfattande omställning mot ett mer förebyggande och kunskapsbaserat arbetssätt. Det förebyggande arbetet behöver utgå från lokala behov, målgrupper och lägesbilder och kan därför se olika ut mellan kommuner. En nationell kartläggning riskerar att ge en förenklad bild av ett arbete som bedrivs under olika förutsättningar. Den kan också innebära dubbelrapportering i förhållande till uppföljningar och kunskapsunderlag som redan finns.

Utredningen lyfter behovet av bättre samordning mellan myndigheter och stödstrukturer, mer verksamhetsnära stöd och en stärkt förmåga att omsätta kunskap i praktiken. Socialförvaltningen bedömer därför att fokus i stället bör ligga på att utveckla och samordna befintliga kunskapsstöd och arbetssätt. Det finns exempelvis redan kunskapsstöd och arbetssätt för att kartlägga och utveckla kommunernas förebyggande arbete, såsom Länsstyrelsens Preventionspalett som lyfts i utredningen.² Fokus bör vara att stärka kommunernas förutsättningar att utveckla det förebyggande arbetet och öka kunskapen om vad som fungerar, snarare än att införa nya kartläggningar och rapporteringskrav.

11.3.3 Formalisera samverkan om förebyggande arbete och inkludera fristående och privata aktörer.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att samverkan mellan förskola och skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård samt fristående och privata aktörer behöver vara mer strukturerad och långsiktig. Det är särskilt viktigt i det förebyggande arbetet för barn och unga, där flera aktörer behöver bidra utifrån sina respektive uppdrag.

Socialförvaltningens erfarenhet är att samverkan med fristående och privata aktörer kan vara särskilt utmanande och i hög grad bero på den enskilda aktörens förutsättningar och vilja att delta. Tydligare nationella förutsättningar kan bidra till bättre kontinuitet, gemensam planering och tydlig ansvarsfördelning.

Samtidigt behöver organisering och arbetssätt kunna anpassas efter lokala förutsättningar, lägesbilder och behov. Nationell nivå bör därför främst bidra genom att skapa tydliga förutsättningar och undanröja hinder för samverkan, medan den konkreta utformningen bör kunna ske lokalt.

² I preventionspaletten beskrivs verksamheter och insatser som kommuner enligt forskning, myndighetsrekommendationer eller lag kan/ska erbjuda för att stärka fyra av de viktigaste skyddsfaktorerna för barn och unga, med potential att påverka flera olika problemutfall.

11.3.5 Stärk arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck behöver stärkas.

Särskilt viktigt är att förbättra den tidiga upptäckten och säkerställa att barn och unga som lever med hedersrelaterad utsatthet uppmärksammas och får stöd i ett tidigt skede.

Tidiga tecken på utsatthet kan uppmärksammas i verksamheter som barn och unga möter i sin vardag, såsom förskola, skola, hälso- och sjukvård och fritidsverksamhet. Det är därför viktigt att stärka dessa verksamheters kunskap och förmåga att identifiera tidiga tecken samt relevanta risk- och skyddsfaktorer och att säkerställa tydliga vägar för oro och relevant information till socialtjänsten.

Samtidigt behöver Socialförvaltningen fortsätta utveckla socialtjänstens egen kompetens och arbetssätt. Hedersärenden är ofta komplexa och kan förändras över tid, vilket ställer krav på kunskap, kontinuitet och förmåga att anpassa stöd och insatser efter den enskildes situation.

Socialförvaltningen ser positivt på fortsatt nationellt kunskaps- och metodstöd som kan bidra till denna utveckling. Stödet behöver utgå från verksamheternas praktiska behov och bidra till en gemensam förståelse av hedersrelaterad utsatthet och hur den kan identifieras och hanteras.

11.3.6 Stärk stödet till barn och unga som växer upp i kriminella miljöer.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att barn och unga som växer upp i familjer där kriminalitet har normaliserats behöver uppmärksammas särskilt och att socialtjänsten och andra berörda aktörer behöver ha goda förutsättningar att ge dessa barn stöd och skydd.

Socialförvaltningen instämmer även i att frågan om behovet av nya eller utvecklade verktyg, metoder och stödinsatser bör övervägas när mer kunskap om målgruppen finns.

Det finns redan kunskap, arbetssätt och insatser för barn och unga som befinner sig i risk för kriminalitet. Samtidigt kan särskilda utmaningar uppstå när familjen eller släkten själv är en del av riskmiljön, när det finns säkerhetsrisker vid placering eller när barnets möjligheter att söka stöd begränsas av social kontroll och lojalitetskrav. Detta behöver beaktas i det fortsatta arbetet med stöd och skydd.

Förutsättningarna förändras också genom den nya lagen (2026:1637) om insatser inom socialtjänsten när samtycke saknas,

som träder i kraft den 2 januari 2027.³ Lagen ger socialnämnden i vissa situationer möjlighet att besluta om insatser utan samtycke (3 kap. 1–3 §§ och 4 kap. 1–2 §§). Det behöver följas upp hur den nya lagstiftningen fungerar i praktiken och vilken betydelse den får för barn som växer upp i kriminella miljöer.

Brå genomför samtidigt ett regeringsuppdrag om barn och unga som växer upp med släktbaserade kriminella nätverk i sin närhet.⁴ Uppdraget ska redovisas senast den 25 april 2028. Resultaten bör tillsammans med erfarenheter från befintliga arbetssätt och den nya lagstiftningen ligga till grund för bedömningen av om ytterligare verktyg, metoder eller stödinsatser behövs samt om befintliga arbetssätt behöver förändras eller avvecklas. Eventuell utveckling bör utgå från identifierade behov och den lokala problembilden samt stå i proportion till problemets omfattning.

11.4.3 Prioritera arbetet med korrekt samhällsinformation i områden där utanförskapet är stort.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att arbetet med korrekt samhällsinformation behöver prioriteras i områden där utanförskapet är stort och tilliten till samhällets institutioner är låg. Socialförvaltningen bedömer att detta redan är en viktig del av socialtjänstens arbete och att arbetet behöver fortsätta att prioriteras och utvecklas. Erfarenheter från desinformationskampanjer om socialtjänsten visar att det finns behov av en robust och långsiktig förmåga att ge korrekt information, bemöta felaktiga uppgifter och upprätthålla tilliten till socialtjänsten.

Informationen behöver vara tydlig, tillgänglig och anpassad efter olika målgrupper och lokala förutsättningar. Erfarenheter från Stockholms stads arbete med romsk inkludering visar att tidigare erfarenheter av diskriminering och myndighetskontakter kan påverka tilliten till offentliga aktörer. Långsiktiga relationer och kontinuerlig dialog är därför viktiga delar i arbetet.

Civilsamhället och andra lokala aktörer kan på motsvarande sätt fungera som brobyggare och bidra med lokal kunskap och närvaro. Samverkan behöver dock komplettera, och inte ersätta, kommunens ansvar. Arbetet behöver samtidigt ta hänsyn till att grupper inte är homogena och att individers erfarenheter, behov och förutsättningar kan skilja sig åt. Hänsyn behöver därför tas till integritet och risken för stigmatisering.

³ Lag (2026:1637) om insatser inom socialtjänsten när samtycke saknas. Lagen träder i kraft den 2 januari 2027.

⁴ Regeringsbeslut den 30 juni 2026, *Uppdrag till Brottsförebyggande rådet om släktbaserade kriminella nätverk och levnadsvillkor för barn och unga*, A2026/00693. Uppdraget ska redovisas senast den 25 april 2028.

11.4.4 Stärk arbetet mot parallell bostadsförmedling och felaktig folkbokföring.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att arbetet mot parallell bostadsförmedling och felaktig folkbokföring bör stärkas. Socialtjänsten har redan en skyldighet att underrätta Skatteverket vid misstanke om felaktig folkbokföring.⁵

Socialtjänstens uppdrag bör även fortsättningsvis vara att uppmärksamma och lämna relevant information inom ramen för det egna uppdraget, inte att bedriva kontroll av folkbokföring eller bostadsförhållanden. Ett utökat kontrollansvar kan påverka förtroendet för socialtjänsten och göra att personer i utsatta situationer avstår från att söka hjälp.

Socialförvaltningen vill samtidigt, i linje med utredningens resonemang om bostadsmarknadens strukturella hinder, framhålla att frågan också behöver ses ur ett bostadssocialt perspektiv. Många av socialtjänstens målgrupper har svårt att få tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden, bland annat på grund av höga krav på inkomst och referenser. När tillgången till ordinarie bostäder är begränsad ökar risken att människor hänvisas till osäkra eller oseriösa bostadslösningar. Åtgärder mot parallella bostadsmarknader behöver därför kombineras med insatser som förbättrar utsatta grupperns möjligheter att få tillgång till den ordinarie bostadsmarknaden.

11.5.1 Stärk arbetet mot otillåten påverkan och infiltration.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att arbetet mot otillåten påverkan och infiltration behöver prioriteras och att kommunerna behöver få bättre tillgång till samlat och användbart stöd. Samtidigt finns redan omfattande nationell kunskap, metodstöd och pågående insatser. Fokus bör därför främst ligga på att samla, samordna och omsätta befintlig kunskap och stöd i praktiken.

Som Socialförvaltningen framhåller i avsnitt 11.1.8 kan regionala samverkans- och stödstrukturer (RSS) bidra till att omsätta nationell kunskap och stöd i kommunernas arbete. Deras resurser och förutsättningar varierar dock och räcker sammantaget inte till för att möta kommunernas behov. För att RSS ska kunna fylla denna funktion behöver de därför ges tillräckliga och långsiktiga resurser.

Stockholms stad har redan etablerade arbetssätt för att förebygga och hantera otillåten påverkan, vilket framgår av Stockholms stads

⁵ 32 c § folkbokföringslagen (1991:481). En myndighet ska underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift i folkbokföringen är oriktig eller ofullständig.

trygghetsprogram 2024–2027.⁶ Det nationella och regionala stödet bör därför bygga vidare på och stärka befintliga strukturer.

11.5.2 Utöka stödet för ökat informationsutbyte mellan offentliga aktörer.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att de utökade möjligheterna till informationsutbyte behöver få större genomslag i praktiken. De senaste årens lagstiftningsförändringar har inneburit såväl nya möjligheter som skyldigheter för socialtjänsten att dela information med andra aktörer. Samtidigt har regelverket blivit mer omfattande och kan vara svårt att överblicka och tillämpa. Ett större fokus kan behöva läggas på att andra aktörer, exempelvis polismyndigheten, även delar relevant information med socialtjänsten.

Socialtjänsten behöver samtidigt omsätta flera nya regler om informationsutbyte i det dagliga arbetet. För att detta ska ske enhetligt och rättssäkert behövs tydlig vägledning om när information får eller ska lämnas och hur sekretess och intresseavvägningar ska hanteras. Behovet är tydligt både i arbetet med ekonomiskt bistånd, där information från andra aktörer kan behöva användas för att bedöma rätten till bistånd och motverka felaktiga utbetalningar, och i samverkan mellan socialtjänst, skola och polis, där det behöver vara tydligt vilken information som kan delas och hur.

Socialförvaltningen instämmer därför i behovet av ett stärkt nationellt stöd, men anser att det i första hand bör ges inom ramen för befintliga stödstrukturer och uppdrag, exempelvis Socialstyrelsens uppdrag att stödja kommunerna.⁷ Fokus bör ligga på att underlätta implementeringen av redan genomförda lagändringar och ge verksamheterna stöd att omsätta regelverket i praktiken.

11.5.3 Förtydliga riktlinjer och stöd för samverkan med civilsamhället.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att offentliga aktörer behöver goda förutsättningar att samverka med civilsamhället på ett tydligt, rättssäkert och ändamålsenligt sätt. Som förvaltningen tidigare har framhållit i avsnitt 11.4.3 kan civilsamhället vara en viktig länk till grupper som annars är svåra att nå och bidra till ökad tillit och tillgång till samhällsinformation och stöd.

Socialförvaltningen delar utredningens bedömning att civilsamhället kan vara en viktig resurs i det förebyggande arbetet

⁶ Stockholms stad, Stockholms stads trygghetsprogram 2024–2027.

⁷ Regeringsbeslut den 25 september 2025, *Uppdrag till Socialstyrelsen om stärkt stöd i tillämpningen av nya regler om informationsutbyte*, S2025/01634

och för att nå grupper som offentliga verksamheter har svårt att nå. Samtidigt är det viktigt att ansvarsfördelningen är tydlig och att civilsamhällets insatser kompletterar, snarare än ersätter, det offentliga ansvaret.

Socialförvaltningen ser positivt på ett mer samlat och praktiskt nationellt stöd som bygger vidare på befintlig kunskap och erfarenhet och ger vägledning om bland annat roller, ansvar, insyn, riskbedömningar och rättssäkerhet. Den konkreta organiseringen av samverkan behöver samtidigt kunna anpassas efter lokala behov och förutsättningar. Civilsamhällets kunskap och erfarenheter från det praktiska arbetet bör tas tillvara i utvecklingen av arbetssätt och samverkansformer.

Socialförvaltningen har inga synpunkter på utredningens bedömning att det bör övervägas om ett demokrativillkor även bör omfatta kommunal och regional bidragsgivning till civilsamhällets organisationer.

11.5.5 Öka kunskapen om släktbaserade kriminella nätverk.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens bedömning att det behövs ökad kunskap om släktbaserade kriminella nätverk. Som framgår av avsnitt 11.3.6 pågår redan ett nationellt kunskapsarbete genom Brottsförebyggande rådets regeringsuppdrag.⁸ Resultaten bör ge bättre underlag för att bedöma behovet av åtgärder och hur arbetet bör utformas.

Det är viktigt att begreppet används tydligt och enhetligt och att faktisk koppling till kriminalitet skiljs från släkt- eller gruppstillhörighet. Detta är viktigt för träffsäkra insatser och för att undvika stigmatisering.

Socialtjänstens arbete behöver utgå från lokala behov och den lokala problembilden. Kommunernas kunskap och erfarenheter behöver därför tas tillvara i den fortsatta kunskapsutvecklingen.

Veronica Carstorp Wolgast
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Betänkandet Parallella samhällsstrukturer – ett kunskapsunderlag för förbättrad integration och minskat utanförskap (SOU 2026:53)

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Carstorp Wolgast, Socialdirektör	2026-10-15
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2026-10-15